ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRENME STİLLERİ İLE COĞRAFYA DERSLERİNDE KULLANDIKLARI ÖĞRENME STRATEJİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

The Relationship Between Prospective Teachers' Learning Styles and Learning Strategies in Geography Courses

Ondokuzmayıs University, Faculty of Education, Department of Geography Education

Necati TOMAL
tomal@gazi.edu.tr

Hilmi DEMİRKAYA

Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Education, Department of Primary Education

hilmi.demirkaya@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya derslerinde kullandıkları öğrenme stratejileri ile öğrenme stilleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu araştırma, 2008 bahar yarıyılında Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören 193 öğretmen adayının (102 erkek, 91 kız) katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların coğrafya derslerinde kullandıkları öğrenme stratejilerini belirlemek amacıyla, 36 maddeden oluşan beşli likert türünden bir ölçek hazırlanmıştır. Öğrenme stillerinin belirlenmesi için ise Kolb Öğrenme Stili Envanteri kullanılmıştır. Tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmanın sonucunda, öğretmen adaylarının sahip oldukları öğrenme stilleri ile coğrafya derslerini öğrenirken kullandıkları öğrenme stratejileri arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme stratejisi, öğrenme stili, coğrafya dersi, öğretmen adayı, öğrenme

ABSTRACT

This study focuses on the relationship between learning styles and geography learning strategies of prospective social studies teachers. The sampling was selected from Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Education in the second term of years 2007-2008, and the questionnaire which were delivered to193 prospective teachers (102 Erkek, 91 Kız) were assessed. Two different instrument were used in this research. The first one was used for identifying prospective teachers' learning styles developed by Kolb(1985), the other one developed by researchers for identifying prospective teachers' learning strategies, was used. At the end of the study, there is a significant relationship between the learning styles and learning stratgies of prospective teachers in geography courses. Implications for further research are discussed.

Key Words: Learning strategy, learning style, geography course, prospective teacher, learning.

GİRİŞ

Bireysel farklılıkların öğrenme ve öğretmeye etkileriyle ilgili çalışmalar, bilişsel psikoloji ve eğitim alanında uzun yıllardan beri yapılmaktadır. Bireylerin öğrenme özellikleri ile öğrenme yolları arasındaki ilişkiyi inceleyen pek çok çalışma bulunmaktadır (Pask, 1976; Witkin ve Moore, 1977; Ronning, McCurdy ve Ballinger, 1984; McCorkle ve Cohen, 1988; Lipsky, 1989).

Öğrenme üzerinde etkili olan önemli faktörlerden birisi, öğrenme stilleri bakımından öğrenenler arasındaki bireysel farklılıklardır (Sadler-Smith, 1997). Bireyler ile öğrenme yolları arasındaki ilişkiyi inceleyen pek çok çalışma yapılmış ve bu bağlamda öğrenme stilleri ile ilgili birçok ölçek geliştirilmiştir. Kolb'ün yaşantısal öğrenme kuramı, üzerinde en çok çalışılan öğrenme stili kuramı olup, coğrafya öğrenimi alanına da en uygun öğrenme stilidir (Healey ve Jenkins, 2000:186). Bu nedenle araştırmada Kolb'ün Öğrenme Stili Envanteri tercih edilmiştir.

Öğrenme, yaşantının dönüştürülmesi yoluyla yaratılan bilgi süreci olarak tanımlanabilir (Kolb, 1984). Kolb, "yaşantısal öğrenme" adı verilen bir kuram geliştirmiştir. Bu kuram, sadece öğrenme stillerini ele almakla kalmamakta, aynı zamanda öğrenme ve bireysel gelişmenin temel özelliklerine de vurgu yapmaktadır. Kolb, yaşantıya dayalı öğrenmenin önemine vurgu yapan Dewey (1938)'in çalışmalarından, öğrenirken bireyin aktif olması gerektiğini ifade eden Lewin (1951)'den ve zekanın sadece doğuştan gelmediğini birey ile çevre etkileşiminin bir ürünü olduğunu ileri süren Piaget (1952)'in düşüncelerinden yararlanarak dört öğrenme biçimi belirlemiştir.

Kolb'ün öğrenme biçimleri; somut yaşantı, yansıtıcı gözlem, soyut kavramsallaştırma ve aktif yaşantı şeklindedir. Her öğrenme biçimini temsil eden öğrenme yolu farklıdır. Somut yaşantıda "hissederek", yansıtıcı gözlemde "izleyerek-dinleyerek", soyut kavramsallaştırmada "düşünerek", aktif yaşantıda "yaparak" öğrenme söz konusudur(Kolb, 1985, 68-69).

Öğrenme stilini, bireylerin öğrenme ile ilgili doğuştan gelen ancak daha sonradan geliştirilebilir özellikleri olarak kabul edebiliriz. Kolb (1984) dört öğrenme stili tanımlamıştır. Bunlardan her biri, farklı problem çözme yolları(öğrenme yolları) ile ilişkilidir. (1) Dönüştürücü (Diverger) Stil: Durumlara pek çok açıdan bakabilirler, yeni fikirler ortaya atma gibi yeteneklerine çok güvenirler. (2) Özümleyici (Assimilators) Stil: Tümevarımsal akıl yürütmeyi kullanırlar ve kuramsal modeller geliştirme yetenekleri yüksektir. (3) Ayrıştırıcı (Convergers) Stil: Denencel tümdengelimsel akıl yürütmeyi tercih ederler. Sosyal ve kişiler arası aktiviteler yerine teknik problemlerle ilgilenmeyi tercih ederler. (4) Uyum sağlayıcı (Accomodators) Stil: Planlarını ve deneyimlerini uygulamaktan hoşlanırlar ve aniden ortaya çıkan durumlara kolay uyum sağlayabilirler (Healey ve Jenkins, 2000). Belli bir öğrenme stilinin seçimi; bireyin yeteneklerini, çevresini ve öğrenme yaşantılarını yansıtır (Nulty ve Barrett, 1996).

Strateji, öğrenme yolları ile ilgili teknikler bütünüdür. Bireylerin, stillerine uygun öğrenme stratejilerini tercih etmeleri eğitimin ve öğretimin başarısı için gereklidir. Öğrenme stratejilerine ilişkin farklı sınıflandırmalar vardır. Araştırmamızda, öğretmen adaylarının coğrafya derslerinde kullandıkları stratejiler; anlamlandırma, dikkat, tekrar, sosyal ve duyuşsal stratejiler şeklinde sınıflandırılmıştır. Bu stratejilerin ne olduğu ve bu stratejilerle ilgili yapılabilecek teknikler aşağıda verilmiştir;

1-Anlamlandõrma stratejisi: Bilgilerin anlamlı parçalara dönüştürülerek öğrenilmesini sağlayan stratejilerdir. Daha kalıcı öğrenmeler için etkili bir strateji olmakla birlikte, bilginin kısa süreli bellekte kalış süresini artıran ve uzun süreli belleğe aktarılmasını sağlayan teknikleri de içerir. Bu strateji kapsamında yer alan bazı teknikler; 1- Yeni bilgilerin eski bilgiler ile bağlantısını kurma 2- Kavram ve bilgi haritaları oluşturma 3- Kavramlardan ve özelliklerden anlamlı sözcükler üretme 4- Konularla ilgili yakın çevreden örnekler araştırma 5- Önemli özellikler ve kavramlarla ilgili şarkılar ve hikayeler oluşturma 6- Özet çıkarma 7- Zihinde imaj oluşturma 8- Bilgileri haritalara ve grafiklere dönüştürme

2- Dikkat Stratejisi: Dikkat, öğrencinin kendisine sunulan bilgilere yoğunlaşmasıdır. Bu amacı gerçekleştirmek için yapılan etkinlikler bütünü ise, strateji kapsamında düşünülür. Öğrencilerin kullanabilecekleri bazı dikkat stratejileri şunlardır; 1- Metinlerdeki önemli yerlerin altını çizme 2- Metinlerin kenarlarına soru işareti, ünlem gibi çeşitli işaretler koyma veya notlar düşme

3-Tekrar Stratejisi: Öğrencinin öğrenmesi veya ezberlemesi gereken bir bölümü, bilgiyi birkaç kez kitaptan okuması, zihninden geçirmesi ve öğretmenin anlattıklarını hiç değiştirmeden not alması gibi teknikler bu strateji kapsamında değerlendirilebilir.

4-Sosyal Stratejiler: Öğrencilerin arkadaşlarıyla tartışarak öğrenmesi, ödevleri için kütüphaneye gitmesi veya internet kullanması, ders çalışırken farklı kaynaklardan yararlanması, derse hazırlık yapıp gitmesi, sınavlara birkaç hafta önceden çalışması gibi teknikler sosyal stratejiler kapsamında düşünülebilir.

5-Duyuşsal Stratejiler: Ders çalışırken; müzik dinleme veya sesiz ortamları tercih etme, hareket halinde olma, konuyu başkası anlattığı zaman veya

kendi kendine anlattığı zaman daha iyi anlama vb. çalışma teknikleri ise duyuşsal stratejiler kapsamında düşünülebilir.

Coğrafyanın konumu, çeşitli disiplinler arasında yer almaktadır. Kolb(1984), Amerikan öğrencilerin coğrafya derslerini öğrenirken daha çok özümleyici öğrenme stilini tercih ettiklerini belirtmiştir. Nulty ve Barrett (1996) yaptıkları çalışmada, Avustralyalı öğrencilerin coğrafya öğrenirken en fazla tercih ettikleri stilin uyum sağlayıcı öğrenme stili olduğunu ifade etmiştir. Bradbeer (1999), Amerikalı ve Avustralyalı öğrencilerin farklı öğrenme stillerini tercih etmelerine vurgu yaparak, Avustralya'lı öğrencilerin coğrafya öğrenirken İngiltere'deki öğrencilere daha yakın olduklarını belirtmiştir (Healey ve Jenkins, 2000). Öğrencilerin öne çıkan bu öğrenme stilleri, belli öğrenme stratejileri ile bağlantılıdır.

Araştırmanın genel amacı; sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya dersinde kullandıkları öğrenme stratejileri ile sahip oldukları öğrenme stilleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Araştõrma Deseni: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada tekil ve ilişkisel tarama modelleri kullanılmıştır (Karasar, 1998). Tekil tarama modeli, öğrenme stilleri ve öğrenme stratejilerinin belirlenmesinde kullanılmıştır. Bu amaçla öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin belirlenmesinde "Kolb Öğrenme Stili Envanteri" ve öğrenme stratejilerinin belirlenmesinde araştırmacılar tarafından geliştirilen "Öğrenme Stratejileri Ölçeği" uygulanmıştır. İlişkisel tarama modeli ise, öğrenme stili ile öğrenme stratejisi arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla kullanılmıştır (Güven ve Kürüm, 2008).

Evren ve Örneklem Grubu: Araştırmanın genel evreni, Türkiye'de Eğitim Fakültelerinin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarıdır. Örneklemi ise, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören 193 öğretmen adayıdır.

Veri Toplama Ölçekleri: Bu çalışmanın öğrenme stratejileri ölçeğinde; anlamlandırma, dikkat, sosyal, duyuşsal ve tekrar stratejilerine ilişkin 36 ifade bulunmaktadır. Her ifade bir tekniğe denk gelmektedir. İfadelerin karşısında "her zaman", "sık sık", "bazen", "nadiren" ve "hiçbir zaman" katılma dereceleri (likertleri) yeralır. Bu ifadeler tespit edilirken; Açıkgöz'ün (2003) etkili öğrenme stratejileri ile ilgili verdiği örneklerden(s.81), Özer'in (1993) "Öğretmen Adaylarının Etkili Öğrenme ve Ders Çalışmadaki Yeterliliği" isimli çalışmasında kullandığı Weinstein'a ait "Öğrenme ve Ders Çalışma Stratejileri" envanterinden, Güven'in (2004) "Öğrenme Stilleri ile Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki" başlıklı çalışmasındaki ölçekten ve Yüksek; Koşar'ın (2001) "Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Ders Çalışırken Kullandıkları Öğrenme Stratejileri" isimli çalışmasındaki strateji envanterinden yararlanılmıştır.

Ölçekte yer alan ifadelerin; 14 tanesi anlamlandırma, 8 tanesi duyuşsal, 7 tanesi sosyal, 4 tanesi tekrar ve 3 tanesi ise dikkat stratejilerine ait tekniklerdir. Ölçeğin güvenirliğine ilişkin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,78 olarak bulunmuştur. Kapsam ve görünüş geçerliliği için; coğrafya eğitimi ile ölçme ve değerlendirme alanında uzman kişilerin görüşlerine başvurulmuştur.

Öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin belirlenmesinde, David Kolb (1985) tarafından geliştirilen, Aşkar ve Akkoyunlu (1993) tarafından Türkçe'ye çevrilerek geçerlik ve güvenirlik analizi yapılan Öğrenme Stili Envanteri (ÖSE) kullanılmıştır. 12 maddeden oluşan ÖSE'nin her maddesinde bireylerin öğrenme özellikleri ile ilgili ifadeler bulunmaktadır. Bireyler bu ifadelerin karşısına kendilerine uygunluk derecelerine göre; kendilerine "en uygun olan ifadenin karşısına 4, ikinci uygun olanın 3, üçüncü uygun olanın 2, en az uygun olanın karşısına da 1" rakamını yazarlar. Envanterden alınan toplam puana göre öğrencilerin öne çıkan öğrenme stilleri belirlenir.

"Öğrenme Stili Envanteri"nin alt ölçeklerinin güvenirlik katsayıları somut yaşantı ölçeğinde .58, yansıtıcı gözlem ölçeğinde .70, soyut kavramlaştırma ölçeğinde .71, aktif yaşantı ölçeğinde .65, soyut-somut ölçeğinde .77 ve aktif-yansıtma ölçeğinde .76 olarak belirlenmiştir. Öğrenme stilleri; dönüştürücü, özümleyici, ayrıştırıcı ve uyum sağlayıcı olarak belirlenmiştir.

Veri Değerlendirme Süreci: Elde edilen veriler SPSS 13.00 programı ile değerlendirilmiştir. Öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacı ile tek faktörlü varyans analizi yapılmıştır. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LSD yöntemi uygulanmıştır.

Strateji ölçeğindeki maddelere; stillere göre öğrencilerin katılma durumlarını ortaya koymak amacıyla aritmetik ortalamalar dikkate alınmıştır.

BULGULAR

Stil Durumu: Araştırmaya katılan öğrencilerin; % 18,7'sini dönüştürücü (divergers), % 46,1'ini özümleyici (assimilators), % 29'unu ayrıştırıcı (convergers) ve % 6,2'sini ise uyum sağlayıcı (accomodators) stildeki öğrenciler oluşturmaktadır. Bu değerler, Güven'in (2004:235) çalışması ile uyum göstermektedir. Stillerin cinsiyete göre dağılımında anlamlı bir fark görülmemektedir(Tablo 1).

Tablo 1: Öğrencilerin Öğrenme Stillerine Göre Dağ

Stiller	Kız %	Erkek %
Dönüştürücü	15,4	21,6
Özümleyici	48,4	44,1
Ayrıştırıcı	29,7	28,4
Uyum sağlayıcı	6,6	5,9
Toplam	100,0	100,0

$\bar{x}$=1,23 sd=3 P= ,744

Araştırmanın bu sonuçları, Güven'ın (2004:184) yaptığı çalışmadaki değerlere göre farklılık göstermektedir.

Stiller ile strateji kullanımı arasında anlamlı fark görülmektedir(Tablo 2). Bu fark dönüştürücü (divergers) ile ayrıştırıcı (convergers) öğrenme stiline sahip öğrenciler arasındadır. Dönüştürücü öğrenme stiline sahip öğrencilerin strateji kullanımına ilişkin aritmetik ortalaması, 3,21 iken ayrıştırıcı öğrenme stilindeki öğrencilerin aritmetik ortalaması 3,44'dür.

Tablo 2: Stillere Göre Strateji Kullanõmõna İlişkin Anova Sonuçlarõ

Varyans Kaynağõ	**Kareler Toplamõ**	**sd**	**Kareler Ortalamasõ**	**F**	**p**
Gruplararasõ	1,203	3	,401	3,105	,028 D-A
Gruplariçi	24,419	189	,129		
Toplam	25,623	192			

Dönüştürücü: D Ayrıştırıcı: A

Stillerin öğrenme stratejileri grupları üzerindeki etkisine bakıldığında ise; dikkat stratejilerinin kullanımında stillere göre anlamlı farka rastlanmıştır(Tablo 3). Bu fark, dönüştürücü ile ayrıştırıcı stildeki öğrenciler arasındadır. Dikkat stratejilerinin kullanımına ilişkin aritmetik ortalama, dönüştürücü stildeki öğrencilerde 3,67 iken ayrıştırıcı stildeki öğrencilerde 4,17'dir.

Tablo 3: Stillere Göre Dikkat Stratejisinin Kullanõmõna İlişkin Anova Sonuçlarõ

Dikkat	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	6,140	3	2,047	3,489	,017 (D-A)
	Gruplariçi	110,881	189	,587		
	Toplam	117,021	192			

Strateji ölçeğinde; bir maddeden alınabilecek en düşük puan 1, en yüksek puan ise 5'dır. Çalışmada 3 puanı sınır değer kabul edilmiş, bu değerin altında olanlar ilgili stratejinin kullanımı konusunda "isteksiz" olarak değerlendirilmiştir. Üç puanın üzeri ise; 3-4 arası "istekli" ve 4-5 arası ise "çok istekli" şeklinde 2 kategoriye ayrılmıştır. Bu açıklamalar ışığında aşağıdaki tablolar değerlendirildiğinde; Dönüştürücü stil grubundaki öğrencilerin, strateji grupları altında yer alan 15 tekniğin, özümseyici stil grubundaki öğrencilerin 14 tekniğin, uyum sağlayıcı stil grubundaki öğrencilerin 11 tekniğin ve ayrıştırıcı stil grubundaki öğrencilerin ise 8 tekniğin kullanımı konusunda isteksiz oldukları anlaşılmaktadır (Tablo 4;5;6;7;8).

Tablo 4: Öğrencilerin Stillerine Göre Anlamlandõrma Stratejilerini Kullanma Durumlarõ

	Öğrenme Stilleri			
Anlamlandõrma Stratejileri	**D.**	**Ö.**	**A.**	**U.**
1- İncelediğim konuyla ilgili zihnimde plan oluşturmaya çalışırım.	3,86	4,08	4,30	3,75
2- Ders çalışırken önemli gördüğüm yerleri not alırım.	4,01	4,42	4,48	4,25
7- İşlediğimiz konularla ilgili olarak yakın çevreden örnekler bulmaya çalışırım.	3,06	3,13	3,45	3,67
13- Ders çalışırken kendime sorular yöneltirim.	3,23	3,42	3,75	3,67
15- Öğretim elemanının anlattıklarını kendi cümlelerim ile ifade ederim.	3,23	3,56	4,09	3,17
21- Coğrafi kavramlar, olaylar ve özelliklerle ilgili zihnimde resimler oluşturmaya çalışırım.	4,08	4,16	4,02	4,33
25- Coğrafi kavramların ilk harflerini bir araya getirerek anlamlı sözcükler üretirim.	2,86	3,01	3,30	2,83
26- Eski bilgilerimle bağlantı kurarak yeni konuları öğrenirim.	4,06	4,09	4,25	4,00
28- Ders çalışırken konuyla ilgili çeşitli şekiller çizerim.	2,53	2,98	3,08	2,58
29- Çeşitli coğrafi özellikleri ve kavramları şarkıya dönüştürerek öğrenirim.	1,83	1,53	1,79	1,67
30- Konuyla ilgili öğretmenime sorular yöneltirim.	2,94	2,92	3,28	3,33
31- Ders çalışırken çeşitli şekilleri, haritaları ve fotoğrafları incelerim.	3,47	3,86	3,64	3,67
33- Çeşitli coğrafi kavramlar ve özelliklerle ilgili kavram haritaları hazırlarım.	2,28	2,28	2,50	2,58
34- Çeşitli coğrafi özellikleri ve kavramları hikayeye dönüştürerek öğrenirim.	2,03	1,93	2,15	2,00
Ortalama ($\bar{x}$)	**3,03**	**3,21**	**3,35**	**3,17**

D.: Dönüştürücü Ö.: Özümleyici A.: Ayrõştõrõcõ U: Uyum sağlayõcõ

Tablo 5: Öğrencilerin Stillerine Göre Sosyal Stratejileri Kullanma Durumlarõ

	Öğrenme Stilleri			
Sosyal Stratejiler	**D.**	**Ö.**	**A.**	**U.**
3- Konuyu çalışırken farklı kaynaklardan yararlanırım.	3,49	3,74	3,67	3,67
4- Dersle ilgili internetten yararlanırım.	3,17	3,52	3,47	3,91
5- Sınava birkaç hafta önceden çalışmaya başlarım.	2,77	2,51	2,60	2,42
6- Konularla ilgili bilgi toplamak için kütüphaneye giderim.	2,66	2,76	2,65	2,50
10- Konularla ilgili gazete ve dergi haberlerini takip ederim.	3,03	3,39	3,44	3,08
22- Derste her türlü etkinliklere aktif olarak katılırım.	2,71	2,85	3,30	3,18
32- Konu ile ilgili CD ve VCD'lerden yararlanırım.	2,14	2,44	2,62	2,67
Ortalama ($\bar{x}$)	**2,89**	**3,04**	**3,17**	**3,13**

Tablo 6: Öğrencilerin Stillerine Göre Duyuşsal Stratejileri Kullanma Durumlarõ

	Öğrenme Stilleri			
Duyuşsal Stratejiler	**D.**	**Ö.**	**A.**	**U.**
12- Müzik dinleyerek ders çalışırım.	2,09	2,06	2,20	2,17
18- Tek başıma ders çalışırım.	4,14	4,37	4,21	4,55
19- Ders çalışma ortamımın düzenli olmasına dikkat ederim.	4,33	4,52	4,54	4,17
23- Ders çalışma ortamının sessiz olmasına dikkat ederim.	4,47	4,55	4,42	4,33
24- Konuyu daha iyi anlamak için başkasının anlatmasını isterim.	3,54	3,37	3,18	3,17
27- Ders çalışırken sık sık durur başka şeyler yaparım.	2,60	2,58	2,62	2,83
35- Ders çalışırken konuları bir başkasına anlatırım.	3,89	3,91	3,96	4,00
36- Sesli olarak düşünür ve çalışırım.	2,94	3,26	3,48	3,17
Ortalama ($\bar{x}$)	**3,51**	**3,50**	**3,58**	**3,54**

Tablo 7: Öğrencilerin Stillerine Göre Tekrar Stratejilerini Kullanma Durumlarõ

	Öğrenme Stilleri			
Tekrar Stratejileri	**D.**	**Ö.**	**A.**	**U.**
8- Öğretim elemanının anlattıklarını hiç değiştirmeden not alırım.	3,34	3,24	3,00	3,50
11- Ders çalışırken önemli gördüğüm yerleri birkaç kez okurum.	4,49	4,42	4,56	4,17
14- Derste öğrendiğim şeyleri daha sonra tekrar ederim.	2,86	2,99	3,13	2,42
17- Okuduğum önemli yerleri zihnimden geçirim.	3,82	4,27	4,43	4,30
Ortalama ($\bar{x}$)	**3,63**	**3,71**	**3,78**	**3,55**

Tablo 8: Öğrencilerin Stillerine Göre Dikkat Stratejilerini Kullanma Durumlarõ

	Öğrenme Stilleri			
Dikkat Stratejileri	**D.**	**Ö.**	**A.**	**U.**
9- Kitaptaki önemli yerleri işaretlerim.	4,31	4,33	4,65	4,33
16- Ders kitabındaki metinlerin çeşitli yerlerine özel işaretler (*, !, ? vb.) koyarım.	2,97	3,31	3,73	3,00
20- Ders kitabının çeşitli yerlerine notlar düşerim.	3,63	4,17	4,14	3,91
Ortalama ($\bar{x}$)	**3,67**	**3,94**	**4,17**	**3,73**

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde; gerek dikkat gerekse tekrar öğrenme stratejilerinde tüm stillerdeki öğrencilerin iyi olduğu görülmektedir. Sosyal stratejilerde ise stil farkı gözetmeksizin öğrencilerimizin genelde iyi olmadıkları anlaşılmaktadır. Ayrıştırıcı öğrenme stiline sahip öğrencilerin tüm öğrenme stratejileri gruplarında daha iyi oldukları anlaşılmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çeşitli araştırmalardan elde edilen bulgulara göre, farklı öğrenme stillerine sahip öğrenciler farklı öğrenme stratejilerini kullanmaktadırlar. Coğrafya dersinde de farklı öğrenme stilindeki öğrencilerin farklı öğrenme stratejilerini seçtikleri görülmüştür. Bir başka ifade ile, öğrenme stilleri öğrenenlerin öğrenme yolları üzerinde önemli bir etki yapmaktadır (Liu ve Reed, 1994).

Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir bölümünü, özümleyici öğrenme stiline sahip olanlar oluşturmaktadır. Bu sonuç; Güven ve Kürüm (2008)'ün, Çağıltay ve Tokdemir (2004)'in ve Güven (2004)'in çalışmalarıyla paralellik göstermektedir. Pratik yönlerinin zayıf olması, özümleyici öğrenme stiline sahip öğrencilerin önemli bir özelliğidir. Ülkemizdeki öğrencilerin büyük bir